

הרבנית סרנא, אשת הגאון רבי חיים סרנא זצ"ל, ראש ישיבת חברון בגאולה, היתה ניצולת שואה. נס הצלתה ממלתעות החיה הנאצית היה מופלא – היא ברחה וחיפשה קורת גג כדי להסתתר בה. במהלך ריצה בשדה פתוח ראתה מרחוק וילה בודדת, נשימותיה היו כבדות כשנקשה על הדלת: "אנשים טובים הצילו אותי!" בכתה ודפקה מקוה לפגוש בבני אדם בתוך המהומה החייתית שסביבה. לבסוף נפתחה הדלת. האיש שלפניה היה לבוש בגדי בית קלים ולא מדים, אך שפמו המזדקר והמבט הכחול והקר שנעץ בה, לא השאירו מקום לאשליה. היא העזה לדרוך בפתח ביתו של נאצי. ולא נאצי רגיל, כי אם המפקד הנאצי האזורי... הוא אמר רק מילה אחת: "יהודיה". רגליה של הנערה הצעירה נתקפו ברעד בלתי נשלט, והיא נשענה על הקיר, כדי לא ליפול. "הצלה את מבקשת". הוא צחק כאילו שמע זה עתה את אחת הבדיחות היותר מבדחות בחייו. "יהודיה טיפשה. את כל הדרך עשתה – בשביל לתת לי לסיים את העבודה בקלות".

מוחה של הנערה התרוקן כליל. מעולם לא היה מלאך המוות קרוב כל כך ומאיים כל כך. יכולה היתה לשמוע את קול נשיפותיו ולהבחין בהבל היוצא מפיו.

פתאום הפסיק הנאצי לצחוק ופניו הרצינו. "איך נכנסת לכאן?", שאל. בלי מילים הצביעה לפניו על השביל הראשי המוליך הביתה. "והכלבים לא נבחו אפילו?"

"הכלבים??". רק כעת הבחינה בעשרות כלבי רוטוויילר ואמסטף גרמניים, המשוטטים בחצר. אילו היתה מבחינה בהם קודם לכן – לא היתה מעזה להכנס.

הנאצי צמצם מבטו ושתק. ההתרחשות העל טבעית הדהימה אותו. הכלבים שלו מאולפים מספיק, כדי לקרוע לגזרים כל זר המנסה להתקרב פנימה. היתכן כי לנערה שלפניו כוחות כישוף ושליטה שלא מן העולם הזה?!

רעיון מבריק עלה בדעתו לפתע. "השארי כאן למשך הלילה הקרוב, ובבוקר תצאי שוב דרך השביל הראשי. אם שוב לא יפגעו בך הכלבים לרעה, אגן עליך במשך כל זמן המלחמה!".

הלילה היה ארוך וכרה של הנערה היה ספוג דמעות. מראות בלהה הצטיירו מול עיניה – הנה היא הולכת בשביל הסלול והכלבים מתנפלים וקורעים את בשרה לחתיכות חתיכות. הנה הם מלקקים את הדם. שלום לך עולם. שלום לכן, תכניות העתיד.

השחר עלה ומצא אותה טרוטת עיניים. מטוהרת. מוכנה לכל אשר ישית עליה מלכו של עולם – ועם זאת כמהה לחיות. אנשים רבים עצרו את נשימתם כשעמדה בפתח, מוכנה

עטיפת טלית בתפילת מנחה

דעת הגאון מוילנא, בעל המשנה ברורה והערוך השולחן שחייבים להתעטף בטלית בתפילת המנחה, כך גם היה נהוג בבית מדרשו של הגר"א בחייו, כך נהגו בעולם הישיבות בליטא וכך נוהגים כיום בעולם הישיבות. ענין עטיפת הטלית המובא בפוסקים הוא: כבוד השכינה או כבוד הציבור.

מקור לעטיפת הטלית לא בשחרית:

רבים מהפוסקים הביאו את ענין עטיפת הטלית בזמן הסליחות בלילה שאין זה זמן ציצית ובכל אופן נהגו להתעטף משום שמבואר שבי"ג מידות התעטף הקב"ה בטלית כמו שליח ציבור, מתוך דברים אלו לומדים חלק מהפוסקים שצריך להתעטף בטלית בסליחות.

אבל המגן אברהם ובעל המחצית השקל טענו: שמכאן לומדים שבכל פעם שנגשים לעמוד צריך עיטוף טלית, כן כתבו הלבוש ובעל הערוך השולחן.

לשון בעל ה"ט"ז מדויקת יותר: "ש"צ בלא עטיפת טלית, אי אפשר".

ובאמת היו מקהילות אשכנז שנהגו לפאר את טליתו של החזן וקנו לו טלית ממשי, חלקם הגדילו לעשות וקנו לו 3 טליתות ליום חול, לשבת ולחג.

מנגד יש מנהג של חסידיות פולין [ורק פולין] לא להתעטף במנחה בטלית, אולם גם הפוסקים החסידיים לא ראו זאת בעין יפה כמו הגאון רבי אפרים זלמן מרגליות זצוק"ל והרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמנא זצוק"ל.

בימינו ישנם בתי כנסת גם בקהילות אשכנז וליטא שבהם לא נגשים עם טלית לתפילת המנחה, ולפי בירור הדברים שכתבנו וכן בעוד מקורות לא מצאנו סיבה להתיר להתפלל ללא עטיפת טלית.

התשובות

צריך שימוון בלבו פירוש המילים שימוציא בשפתיו ויחשוב כאילו שכינה כנגדו ויסיר כל המחשבות הטורדות אותו, עד שתישאר מחשבתו ומוונתו זכה בתפלתו. ויחשוב כאילו היה מדבר לפני מלך בשר ודם, היה מסדר את דבריו ומכוון בהם יפה לבל יכשל, קל וחומר לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שהוא חוקר כל המחשבות.

שזלחו ערוך, סימן צ"ח סעיף א'.

פרשת חוקת

הודש תמוז תשפ"ג

לעילוי נשמת

הר"ר אלטר אהרן יצחק
ב"ר יוסף הרשקוביץ זצ"ל
נלב"ע י"ז טבת תשע"ז

Shch3910@gmail.com

גליון 15

העלון השבת נתרם
הצלחת התורמים ברוחניות ובגשמיות

לצאת למצעד המוות הפרטי שלה. הם הציצו מן החלונות ומן החדרים, נכונים למחזה המענין המתוכנן של קריעתה לגזרים.

היא החלה לצעוד – ושום כלב לא זע ממקומו. באצילות התקדמה במהלך השביל, שומרת על קצב הליכה רגיל, לא מהיר מידי ולא איטי מידי. קדימה, קדימה. בלי לחשוב. רק כשהגיעה לשער התירה למעין הדמעות לנבוע מעיניה.

המפקד הנאצי עמד נדהם. כפי שהבטיח דאג לה לשמירה עד סיום המלחמה.

אמנם, לבעלי חיים אין בחירה משל עצמם, אלא הם יד ארוכה של האלוקים. חז"ל קוראים את הפסוק: "ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו" (משלי ט"ז, ז'), ומבארים אפילו בעלי החיים, היתושים והמעופפים למיניהם אינם פוגעים לרעה באדם כאשר הוא רצוי לפני הבורא.

ד' אמות של הלכה

שלא עשני גוי

שולחן ערוך אורח חיים (מו ד): צריך לברך בכל יום שלא עשני עובד כוכבים.

רבים שואלים, כותב רבנו הט"ז מדוע נתקנה הברכה על דרך השלילה ולא נכתב "שעשני ישראל"?

אלא לפני שנמנו וגמרו בית שמאי ובית הלל שטוב לו לאדם שלא נברא, מכיון שכך לא נברך על דבר שטוב לו שלא היה, אבל כיון שנברא – לכל הפחות לא נעשה גוי.

מביא המגן אברהם את דברי הב"ח על השאלה 'מדוע לא אומרים שעשני ישראל', מסביר הב"ח שלא נאמר שאין צורך בעכו"ם, שהרי מהם יצאו גרים וכמו שכתוב בגמרא בב"ק שחם הקב"ה על ב' אמות בשביל ב' פרידות טובות שצריכות לצאת והם רות ונעמה.

ברכת האשה: מביא הגאון רבי יצחק פוקס שליט"א בספרו התפילה כהלכתה את דעתו ה'אשל אברהם' מבוטשש שאשה תאמר 'שלא עשני גוי' מכיון שלשון זה הינה כללית וזה כולל גם גויה, ומביא את דברי הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א בעל הילקוט יוסף שכן תאמרנה הנשים 'שלא עשני גויה'. ובעבר נהגו בבתי חינוך לבנות בירושלים לומר את הברכה בלא שם ומלכות, כן מובא בסידור היעב"ץ.

ברכת הגר: טוען בעל ה'באר היטב' שיברך 'שעשני גר', ובשיירי כנסת הגדולה כתב שיאמר 'שהכניסני תחת כנפי השכינה', מנגד טענו השל"ה, הב"ח והפרי חדש שלא יברך ברכה זו כלל.

מביא הפרי מגדים את דברי הפרי חדש לגבי גוי שהורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה שמברך 'שלא עשני גוי'.

כח התפילה

הרה"ק רבי יוסף אשר אנשיל ממאקווא זצוק"ל

ידוע שהגוים ואומות העולם כשיוצאים למלחמה הם יוצאים עם כלי זיין וכלי משחית כדי להתגבר על אויביהם ולנצחם במלחמה, אבל לא כן נחלת בני ישראל אשר אין כוחם אלא בפה, כוח התפילות זהו הכלי זיין אשר בהם אנו מנצחים את הקמים עלינו, וכמו שמפרש התרגום עה"פ (בראשית מח, כב) 'אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי

ובקשתי, ומתרגם 'בצלותי ובבערתי', היינו שהיצלותי ובעותי הם ה'חרבי וקשתי' שבהם אנו מנצחים את אויבינו. ובבחינה זו יכולים לפרש הפסוק בהמשך הפרשה במלחמת עמלק, דכתיב (ז, יא) 'והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכאשר יניח ידו וגבר עמלק', וידוע דברי המשנה במסכת ראש השנה (פ"ג משנה ח) שמקשה וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה, אלא לומר לך, כל זמן שהיו ישראל מסתכלים כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים, היו מתגברים, ואם לאו היו נופלים, דהיינו שישראל היו מתגברים במלחמה ע"י כוח התפילה, שבזמן שהיו מסתכלים כלפי מעלה ונושאים עין לשמים בתפילות ותחנונים לפני הקב"ה, אזי היו מתגברים ובכוח זה היו מנצחים.

וע"י הכוח העצום של התפילות, אנו זוכים להתקרב אל השי"ת, כידוע מהספרים הקדושים ש'תפילה' הוא מלשון נפתולי אלקים נפתלת' (בראשית ל, ח) וכמו שמפרש שם רש"י (ד"ה נפתולי אלקים) נתחברתי עם אחותי, כי כאשר מעמידים כוח התפילה כדבעי אזי התפילה גורמת התחברות ודביקות להקב"ה, כמו שכתוב (דברים ד, ז) כי מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו כה' אלוקינו בכל קראנו אליו, ומפרש שם התרגום 'קריב לה לקבל צלותיה בעידן עקתיה', שע"י כוח התפילה אנו מתקרבים להקב"ה ונעשים 'עם קרובו'.

מוסיף הילקוט, שמתנה טובה זו של כוח התפילה נתן הקב"ה רק לבני ישראל, כמו שאנו אומרים בכל יום בתפילת שמונה עשרה כי אתה שומע תפילת כל פה עמך ישראל, ולכן מסמיך הפסוק לבני ישראל עם קרובו, כי רק בני ישראל הם 'עם קרובו' ע"י כוח התפילות.

חשיבות התפילה

הגאון רבי בן ציון קוק שליט"א

על הפסוק "כרום זולות לבני אדם" (תהילים י"ב, ט) דורשת הגמרא (ברכות ו, ב) "אלו דברים העומדים ברומו של עולם, ובני אדם מזלזלים בהם. ומהו תפילה". והיינו כי לשון 'כרום' היא מלשון דברים העומדים ברומו של עולם. 'זולות' מלשון שבני אדם מזלזלים.

וביאר הסבא מקלם שהזלזול הגדול ביותר, שלא מעריכים אל נכון את יקר התפלה וערכה הרם ולא מבינים שהתפילה יכולה להביא את האדם הישר אל רום העולם ולקרב איש קטן קומה לשיחה ישירה עמו יתברך, העומד ברומו של עולם.

לצערנו, אנשים לא חושבים כך. האמת שלא כל-כך חושבים בכלל מהי תפילה. ואם כן חושבים קודם התפילה, מקווים אולי ולהצליח לכוון קצת, או לפחות להתפלל בזמן, אך לא מעלים על הדעת, שנוכל להתעלות כל כך על ידי התפילה, וזהו הזלזול הגדול.

והן אמת היא, שאין הקב"ה צריך לנו ולתפילותינו. וכל מהותה של התפילה היא – כפי שהגדיר בעל חובת הלבבות – לגרום ל"גבהות הנפש", כלומר הגבהת ורוממות הנפש, עד רומו של עולם.

בספר 'ארי נהם' לרבי יהודה אריה ממודנה, מחכמי איטליה הקדומה, הביא את קושיית הרמ"ק מגורי האר"י, היאך ניתן לפעול לשינוי דברים בתפילה ורצונו של מקום.

לעשות זאת דוקא במחשבות על תפילת הקבע, בעלת התבנית המוכתבת מראש, הנטולה לכאורה ממד אישי וקיומי.

כשאנחנו חושבים על תפילה, תפילת הקבע ההלכתית, הנטייה הפשוטה היא לראות בה מסגרת קבועה שיש בה ביטוי מוגדר של תוכן – אמונה, שבח והודיה, בקשה ותחנונים וכן הלאה. במבט זה, התפילה היא עולם תוכן מגובש וסדור שהאדם המתפלל אמור לבטא. בפרט כאשר לפנינו גופי תפילה ערוכים משנים קדמוניות, נוסח קבוע, סידור תפילה מודפס, ולנו לא נותר אלא "להתפלל".

מכך ניתן להסיק שהאדם המתפלל צריך להיות מזוהה ומסונכרן עם המילים שהוא אומר בעת התפילה. או במילים אחרות: המתפלל האידיאלי הוא מי שמילות התפילה ותודעתו חד הן. כך לדוגמה הוא אדם בעל אמונה מגובשת ויציבה, שמילות האמונה שבנוסח התפילה מבטאות להפליא את אמונתו; או הוא אדם בעל רגש, שמילות ההודיה שבנוסח התפילה מבטאות באופן מדויק את תחושותיו, וכן על זה הדרך.

יתכן שיש אנשים שמילות התפילה מבטאות והולמות תמיד את תודעתם, אבל באופן אישי לכל הפחות אני מתקשה למצוא תואם בין מילות הסידור לתודעה שלי, בוודאי לא בכל עת, ובוודאי לא לכל אורך התפילה. אני מוצא את עצמי לעתים מרוחק ממילות התפילה. לא תמיד אני מרגיש צורך להתחנן על בניין ירושלים, לא תמיד אני מרגיש הודיה גדולה על יצירת האור, וכן הלאה.

במילים אחרות, התפילה שלי לא תמיד 'מצליחה'. לא תמיד יש חיבור בין מעשה התפילה הממשי ובין העולם התודעתי הפנימי שלי. לא תמיד אני בא אל התפילה במנוחת הנפש, בקשב, בריכוז ובערנות מספיקים; ולא תמיד אני בא במוכנות נפשית ורוחנית מתאימה.

מהנחת היסוד שהתפילה דורשת הלימה בין התוכן לתודעה הנפשית, עשוי האדם להסיק כי התפילה מתאימה רק לאנשים בעלי דרגה רוחנית מסוימת, גבוהה משלו. במילים אחרות, אם תפקידה של התפילה לשמש כלי לביטוי מצבו הרוחני הנתון של האדם, הרי שהמפגש עם התפילה עשוי לשמש עבורו שיקוף לא מעודד של המצב הרוחני שלו.

אולם אפשר לראות זאת אחרת – אפשר לראות בתפילה מכשיר של חינוך התודעה. זו תנועה הפוכה: התפילה איננה כלי ביטוי לתודעה שכבר מגובשת אצלי, אלא אני בא אל התפילה כדי ללמד ולאמן את התודעה שלי. בתנועה הזו התפילה היא מכלול של ערכים והשקפות שאני משנן בפי כדי לאמץ אותם, בבחינת "האמנתי כי אדבר". התפילה מעצבת אופן הסתכלות אמוני על העולם, בונה תודעה רוחנית גבוהה יותר.

נקודה נוספת, אחד הקשיים בתפילת הקבע הוא ההתמודדות עם הרטינה היומיומית, עם חזרה על אותו נוסח תפילה שלוש פעמים ביום. זהו אכן אתגר לא פשוט, אבל הקושי הולך ומתעצם אם אנו מניחים שהאדם פסיבי במפגש שלו עם נוסח התפילה, ושעליו רק להתאים את עצמו לתוכן הקבוע מראש. כאמור, התפילה השואפת להתאים לתוכן איננה 'מצליחה' תמיד.

ניסיתי להציב מבט מורכב יותר, ולומר שמשהו חדש מתרחש בכל מפגש שבין האדם במצבו התודעתי הנוכחי

הרי הקב"ה גזר שפלוני יהיה חולה, ואלמוני ימתין עוד זמן רב עד שימצא את זיווגו. כלום בתפילתי מסוגל אני לשנות גזרת עליון?

ומיישב במשל נפלא, לאב שיצא עם בנו לטיול על שפת הים הגדול, והנה הבחינו באוניה גדולה. עם התקרבותה למזח, משליך רב החובל חבל עבה אל החוף, אותו מקבל אחד הספנים וקושרו ליתד הקבועה בקרקע, בקשר עמוק ומפותל. לאחר מכן מושך רב החובל בחבל, וכך אט אט מתקרבת האוניה אל החוף, עד שנעצרת בחולות הקרקע. הילד העומד מן הצד חושב, שעם המשיכה בחבל, בזרועותיו האיתנות של רב החובל, מתקרב החוף אל האוניה, אך כל בר דעת מבין, שהוא מושך את עצמו ובכך מתקרב אל קו החוף.

היא-היא תכלית התפילה! שאני אשתנה, שאני אתקרב אליו - לאדם הקטן נראה כי תפילה משנה את הרצון העליון, וכביכול מושכים חשבונות שמים אלינו ופועלים לשנותם, אך המשכיל מבין כי תפילה טובה משנה את האדם.

התפילה בונה את האדם, כל תפילה מקרבת אותנו יותר להקב"ה, מקצרת את המרחק בינינו לבין הבורא עולם. ואחר התקרבותנו - עם קרבה שכו, לא נגזר הקושי, ומתבטלת הגזירה.

עם התפילה, מתחזקת בקרבנו האמונה, כי רק הוא הפועל ועושה. אין רופא ואין תרופות, יש רק בורא עולם, שהוא רופא כל בשר. הוא מייצר התרופות, והוא הממציא אותם, לכל הצריכים אותם. ובשל כך אנו מפילים תחינתנו לפני היחיד שיכול להועיל, שיתמלא רחמים על החולה, וירפאו ברפואה שלמה, כראוי למלך גדול ורחמן כמוהו.

ההכנה סביב התפילה וההתבוננות בזמן הרב שאנו משקיעים בה, יש בה אפשרות להקנות לנו את ההערכה הרוממה לעמידה לפני ה', ולזכות להיות מאלה אשר עולה שוועתם אל האלוקים ומתקבלת ברצון.

המתפלל והתפילה - הקשר

הרב אליהו שטרן שליט"א

אמר רבי חייא: אנא מן יומי לא כוונתי [מימי לא כיוונתי בתפילתי] אלא חד זמן בעי מכוונה [רציתי לכוון בתפילתי] והרהרתי בלבי ואמרתי: מאן עליל קומי מלכא קדמי, ארקבסה אי ריש גלותא [הרהרתי בלבי מי נכנס ראשון אצל המלך, החשוב יותר שהוא 'ארקבסא', או הפחות חשוב ביניהם שהוא 'ריש גלותא'].

שמואל אמר: אנא מניתי אפרוחיא [הייתי מונה אפרוחים בתפילתי].

רבי בון בר חייא אמר: אנא מניתי דימוסיא [הייתי מונה את שורות הבנין בתפילתי].

אמר רבי מתניה: אנא מחזק טיבו לראשי [אני מחזיק טובה לראשי], דכד הוה מטי מודים הוא כרע מגרמיה [שכאשר אני מגיע בתפילתי ל"מודים", אף שאיני שם לב, הוא כורע מעצמו]. (ירושלמי ברכות ב, ד)

רווח העיסוק בתפילה מן הפן ההלכתי או המוסרי וההגותי, אבל נדמה לי שראוי גם להציג את הממד הקיומי האישי שבתפילה, ולעסוק קצת בניתוח פנומנולוגי של עולמו של המתפלל. באופן אולי מפתיע אני מבקש

והגדר האיכות של כל 'קשר' הוא - הרגשת השמחה שבאותו קשר. וא"כ, נקח את זה עוד צעד אחד הלאה. הרי המשך ל' המסילת ישרים (שם): "ואמר שלמה במשל החכמה (שה"ש א'): משכני אחרך נרוצה הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך. כי כל מה שזוכה האדם ליכנס יותר לפניו בחדרי ידיעת גדולתו יתברך יותר תגדל בו השמחה, ויהיה לבו שש בקרבו".

אם רוצה אדם לבדוק ולבחון ולאמוד עד כמה הוא זכה להכנס יותר לפניו "בחדרי ידיעת גדולתו יתברך", הרי שיש לנו כאן הנחיה פשוטה כיצד לבדוק את זה: אפשר לראות מהי מדת השמחה של האדם בקשר שלו עם ה'. ואם כך הוא בכל מצוה, קל וחומר שזו דרך בדיקה נכונה לנושא של תפילה!

רצונך לדעת, אם התפילה שלך היא מוצלחת? - הרי לנו בדיקה פשוטה וישירה: האם היא משרה רגש של שמחה בלב? האם בסוף היתה הרגשה, שהיה כאן חוויה מרוממת ומשמחת?

אם התשובה היא 'לא' - אז דומני שהכיוון של שיפור התפילה הוא ברור. - הבה נעבוד על חיבור יותר חזק, לתפילה בשמחה!

רגש בתפילה

הרב אברהם וינרוט שליט"א

עצה לכוונה בתפילה, היא ע"י כך שהוא יעביר את הדברים מתחום האמירה בפה אל תחום הרגש וימחיש לעצמו את צרכיו שלו ואת משמעות תפילתו וכמאמרם של חז"ל באבות (פ"ב, מ"ג): "אל תעש תפילתך קבע, אלא רחמים ותחנונים". רבי אליהו לופיאן עורר, על מה שמצינו, שמהם רבנו בקש מהקב"ה, לפני מותו (במדבר כ"ז, ט"ז-י"ז): "פקוד ה', א-לוהי הרוחות לכל בשר, איש על העדה. אשר יצא לפניו ואשר יבוא לפניו ואשר יוציאם ואשר יביאם, ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה". לכאורה, כאשר אדם מדבר אל חברו והוא חושש שחברו אינו משיג את חשיבות הענין וחומרותו, אומר הוא לו משל, כדי שבעזרתו ישכיל להבין וירד לסוף דעתו, אבל כאן מדבר משה רבנו אל הקב"ה. וכי הקב"ה זקוק חלילה, למשל, כדי להבין חשיבות הענין של מנהיג!?! אלא, מסביר הרב לופיאן, כי משה רבנו אמר את הצירור לעצמו והתפלל כך: 'בורא עולם! כלל ישראל זקוק למנהיג! משה רבנו ביקש לצייר לעצמו מה נורא יהיה המצב אם לא ימצא המנהיג הראוי, ואמר: כלל ישראל בלי מנהיג הוא כצאן בלי רועה - כדי שבקשתו למינוי מנהיג תצא ממעמקי הלב?! ואכן, כוונה בתפילה משמעה כי האדם משתוקק ומבקש מעומק הלב. דברים הנאמרים מן השפה ולחוץ, בלא שאדם יתאוה להגשמתם מעמקי ליבו, גם אם יש בהם כוונה לפירוש המילות, אינם עולים כדי כוונה ראויה בתפילה. כדי שאדם יכוון, שומה עליו אפוא להמחיש לעצמו את הצורך הדחוף בהגשמת התפילה, כדי שאכן יתאוה לכך בכל ליבו.

ובין מילות התפילה הקבועות. נוצרת כאן מערכת יחסים שיש בה תנועה כפולה, מן התפילה אלי וממני אל התפילה. במרווח הזה, או בפער הזה, שבין מצבו הקיומי המשתנה של האדם ובין נוסח התפילה יש מקום רב להתפתחות, לתנועת רצוא ושוב, והיא עושה את התפילה לפלא. כך נוכל להתעשר גם מתפילות 'בלתי מוצלחות' ולאסוף רכוש רוחני רב מכל עמידה לנוכח פני ה'.

מדוע התפילה אינה מתקבלת?

הרב זאב אריה שטיגליץ שליט"א

כתב החפץ חיים (בשמירת הלשון שער הזכירה פ"ז) מהזוהר הקדוש (פרשת מצורע) בתרגום ללשון הקודש, ז"ל מי שיש בו לשון הרע, אין תפילתו נכנסת לפני הקב"ה, שהרי נתעורר עליו רוח טומאה, כיון שחוזר בתשובה ומקבל עליו תשובה, מה כתוב "ביום טהרתו והובא אל הכהן".

עוד הביא שם מהזוהר הקדוש (פרשת פקודי) ומאותה רוח רעה (של לשון הרע) תלויים כמה מעוררי דין אחרים, שהם ממונים לאחז בדיבור רע או דיבור מטונף, שהוציא אדם מפיו, ואח"כ מוציא מילים קדושות (כגון תפילה), אוי להם, אוי לחייהם, אוי להם בעולם הזה, אוי להם בעולם הבא. מפני שאותן רוחות טומאה נוטלות אותו דיבור טמא, וכאשר מוציא אדם אח"כ מילים קדושות, מקדימות אותן רוחות הטומאה ולוקחות לאותו דיבור טומאה ומטמאים לאותו דיבור קדושה, ואינו זוכה לה האדם, וכביכול נחלש כח הקדושה, עכ"ד.

האלישיך הקדוש (שמות כח לה) "והיה על אהרן לשרת ונשמע קולו בבואו אל הקדש" והוא מי שהוא מדבר דיבורי לשון הרע וכדומה, איך יכול לבוא אל המלך בפה מטונף ואיך לא יקצוף עליו מלך מלכי המלכים הקב"ה.

רבי חיים פלאג'י מפרש בספר הכתוב לחיים, את הפסוק בתהילים (לד טז) עיני ה' אל צדיקים ואזניו אל שועתם למה הקב"ה שומע לשועות הצדיקים?

כי נוטרים את לשונם מדיבורים אסורים, וכל אדם יעשה חשבון הנפש אם רוצה שתפילתו תתקבל הוא צריך לזהר מלשון הרע עכ"ד.

שמחת התפילה

הרב יהודה מרגולין שליט"א

השמחה - מעלה היא בכל קיום המצוות. כך צורתה של קיום המצוה באופן הנכון בכל תרי"ג מצוות, וכדברי הרמב"ם (סוף הל' לולב): "השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה ובאהבת האל שצוה בהן עבודה גדולה היא...".

ובמיוחד שייכת השמחה לתפילה, על הפסוק "עבדו את ה' בשמחה", אומר המדרש (מדרש תהלים): אמר רב איבן, כשתהיה עומד לפני להתפלל יהא לבך שמח עליך שאתה מתפלל לאלהים שאין כיוצא בו". כי עצם מהותה של התפילה, הוא הקשר אל ה'.

עלות העלון לשבת: 220 ₪ בלבד | ניתן להעביר לחשבון 61135 | סניף 56 | בנק 11 תפוצת העלון: בני ברק, פתח תקווה, אלעד, אחיסמך, מודיעין עילית, רחובות, אשדוד וירושלים

גליון הפרשה על פרשת השבוע יוצא פעם בשבועיים - בתפוצת המייל בלבד!

העלון יוצא פעם בשבועיים | הערות / הארות / הצטרפות לתפוצת המייל - ניתן לשלוח למייל: shch3910@gmail.com

מקורות | הכרת הטוב:
 שולחן ערוך אורח חלק א. בהוצאת לשם תשס"ד | תפילה כהלכתה. ירושלים תשמט. | אוצר מנהגי אשכנז חלק א - הרב בנימין שלמה המבורגר שליט"א | תפילה-שעה וחצי בשתי דקות - הרב יהודה מרגולין שליט"א | גליון תפילת השחר - סיון | גליון בשמים ראש - מאקווא | מתיקות התפילה - הרב זאב אריה שטיגליץ שליט"א | עיוני תפילה - הרב אברהם וינרוט שליט"א || דרשו | צריך עיון || הרב יעקב בר-נוי | ביהמ"ד מאור שרגא אלעד.

